

بابا گوریو

اونوره دو بالزاک

ترجمه م. ا. به آذین

انتشارات دوستان

دربارهٔ اثر

برخی خواسته‌اند باباگوریو را فقط داستان پدر بدبختی بدانند که دخترانش فداکاری مداوم و محبت بی دریغ او را با بدترین ناسپاسی و حق‌ناشناسی جواب می‌گویند. ولی این استنباط بسیار محدودی است از این اثر، که به حق در ردیف بزرگ‌ترین و قوی‌ترین شاهکارهای فن رمان‌نویسی جهان به‌شمار آمده است.

البته محبت سودایی گوریو، که هر بدی و زشتی را از ناحیهٔ دختران خود به جان و دل تحمل می‌کند و نقش چهرهٔ آنان را همچنان پاک و تابناک در قلب خود نگه می‌دارد، در طول داستان با چیره‌دستی عجیبی تصویر شده و به نتیجهٔ منطقی خود، به قربانی شدن پدر در پای هوس‌های خودخواهانهٔ دختران، منتهی گشته است. ولی، به هر حال، داستان به همین خلاصه نمی‌شود. اینجا به موازات سرگذشت گوریو داستان دیگری جریان دارد که کمتر از آن یک، شورانگیز نیست، و آن مواجههٔ یک جوان سادهٔ شهرستانی است با زندگی پاریس، و یا با زندگی به‌طور اعم.

راستینیاک، جوان بیست و یک‌ساله، فرزند ارشد خانوادهٔ نجیبی است که با درآمد یک قطعه زمین کوچک، نسبتاً به‌سختی امرار معاش می‌کند. او برای تحصیل در رشتهٔ حقوق به پاریس آمده است و می‌داند که سرنوشت خانوادهٔ پرجمعیتش به موفقیت او بسته است. راستینیاک می‌خواهد موفق شود، هرچه زودتر موفق شود. دو راه در پیش پای او است:

یکی استفاده از نفوذی که زنان در گردش امور اجتماعی دارند، و برای این

مادام ووکر^۱ که نام دوشیزگی اش دوکنفلان^۲ است، پیرزنی است که از چهل سال پیش در پاریس، کوچه نووسنت ژنویو^۳، بین کارتیه لاتن^۴ و کوی سن مارسل، یک پانسیون را اداره می‌کند. در این پانسیون که آن را به نام «خانه ووکر» می‌شناسند، هم مرد و هم زن، هم پیر و هم جوان پذیرایی می‌شوند، بدون آنکه هرگز درباره اخلاق و رفتار این مؤسسه آبرومند زبان بدگویی دراز شده باشد. ولی ناگفته نماند که از سی سال پیش هرگز یک زن جوان در آن دیده نشده است، و برای آنکه مرد جوانی در آن اقامت گزیند می‌بایست خانواده اش پول بسیار کمی در اختیارش گذاشته باشد. با این همه در ۱۸۱۹، هنگامی که این درام آغاز می‌شود، جوان دختر فقیری در آنجا یافت می‌شد. هر قدر هم که در این دوره رواج ادبیات دردناک، استعمال بی بندوبار و شکنجه آور کلمه درام آن را از اعتبار انداخته باشد، باز به کاربردن این لفظ در اینجا ضروری است. نه آنکه این داستان به معنای واقعی کلمه فاجعه آمیز باشد؛ ولی شاید پس از به پایان رساندن این اثر قطره اشکی چند ریخته شود. آیا بیرون از حدود پاریس کسی آن را درک خواهد کرد؟ در این باره می‌توان تردید داشت. ارزش خصوصیات این صحنه را که پر از

---

1. Vauquer

2. de Conflans

3. Neuve Sainte-Geneviève

۴. Quartier Latin بخشی از شهر پاریس، که مؤسسات آموزشی و دانشکده‌ها غالباً در آن

محل قرار دارند.